

VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár
1946 május 24

Szerkesztőbizottság: **BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY**
Felelős szerkesztő: **BALOGH EDGÁR**

Péntek
III. évfolyam, 114. szám

Együtt harcolunk!

A reakció soha még olyan veszedelmes gyűlölettel nem támadott, mint ma támadnak Erdélyben és támadnak Constanzában; itt magyart vernek — román demokráciát szidalmazva — ott munkásokat gyilkolnak. Támadnak gazdasági és politikai téren. Támadják a demokrácia vezetőit és nem riadnak vissza gyilkosságoktól sem. Tüntetések és fenyegetések, szabotázsok, uszítások és mindenféle rémhíreket terjesztenek azért, hogy aláássák, megbuktassák, lehetetlenné tegyék a demokráciát.

A kiváltságos milliárdosok érdekeit védik, akik őket pénzükkel, orviamadásokra fegyverrel látják el.

Maniu és Bratianu pártjában magában nem egy komolyabb politikus undorodott meg ettől a jätéktől s fordít háta a belföldi és külföldi demokrácia közvélemény előtt egyaránt levitézlett „vezéreknek”. S ugyanazt a tisztázódást érzéltük a mi itteni magyar közéletünkben is.

Maniuk formálisan is, a valóságban is, kezét nyújtanak Antonescuéknek. Ez a kéznnyújtás azonban a vasgárdista légiók megmaradt elemeit még szorosabban Maniukhoz kapcsolja és most az ő védőszárnyai alatt kezdik újra azt, amit azelőtt csináltak. A neofasizmusnak ez a romániai megnyilvánulása nem áll egyedül Európában. Tul a határon, Magyarországon éppen úgy, mint Görögországban, Olaszországban szintén ez történik — hogy Spanyolországról ne is beszéljünk! Az újhírek terjesztői, a sovén bujtatók, a tömeges vándorlásra izgatók itt élő magyarságunk sorában egyaránt ezt a jätéket üzik. Ugyanaz a jelenség mindenütt: az új álarcu fasizmus a nemzetközi reakció védőszárnyai alatt!

Senki sem hitte, senki sem gondolhatta, hogy a nemzetközi reakció akár dőltárban, akár fontban milliárdos érdekeit harc nélkül engedi majd át a népek jätéteinek, élet-színvonalának emelésének szolgálatába. És hogy ma szokatlan hévvel és áratlan gyűlölettel támadnak itt és másutt, azért van, mert maga a demokrácia sem fenyegette soha olyan komolyan érdekeit a kiváltságosokat, mint ma, amikor az egész világon a széles népi tömegek jätéteért, érdekeikért folyó harc egyre közelebb ér a célhoz.

A reakció erőinek ezeket a támadásait nálunk és az egész világon mindenütt csak a haladó demokrácia erők összefogása tartóztathatja fel, verheti le és semmisítheti meg. Ez erők motorja pedig az öntudatos munkásság közös politikai szerve: a Munkásegységfront.

Ami ezt a politikai szövetet illeti, a kolozsvári munkásegységfront-ülésen az önbizalmat alapján helyesen mutatják rá arra, hogy a munkásság sorában éppen ezekben a napokban bizonyos „pályá”-jelenség mutatkozik és ezt a jelenséget a munkásosztály és az egész demokrácia jövője érdekében meg kell szüntetni. A munkásság — állapították meg — nem hiányozhatik ott, ahol a reakció fejltető a fejét, sőt az áttitő erőt kell képviselnie.

Valóban, demokráciánkat csak határozott, erőteljes és kíméletlen ellentámadás védheti meg és viheti előre haladó útján. A munkások egysége, szervezetsége és fellépője való harcoss ragaszkodása az igazsághoz, erő ebben az országban — demokrácia ellen-séggel szemben. A munkások tiszta és becsületos törekvése pedig nem hankadhat a cölérő folytatott küzdelemben: hogy ebben az országban ember embert, nép népet el ne nyomjon, ki ne zsákmányolja, hogy itt minden ember munkájához méltóan becsületesen megérintessen és soha többé a gyilkosság, az uszítás fejt fel ne léhessen, hogy ezt az országot többé igazságtalan háborúba sodorral ne lehessen! A munkások élenjáró csapatának hívása az, hogy továbbéltető a földművelés széles tömegét és az értelmiségi rétegeket is előmozdítja.

S a romániai magyarságnak tudnia kell, hogy jobb életért és becsületesebb jövőjéért harcolni soha mellett a reakció ellen folytatott harcban ott találja — néhány esztelen és felelőtlen fasizmuspropagátoron kívül — az egész romániai magyarságot. Együtt harcolunk a romániai demokráciáért eddig és együtt fogunk harcolni a jövőben is.

S. L.

Május 27-én folytatják a békeelőkészítést a külügyminiszterhelyettesek

PARIS. — (Rador). A külügyminiszterek állandó helyettesei május 27-én ünek össze, hogy előkészítsék a miniszterek értekezletének második szakaszát, amely június 18-án és nem mint előbb jelentették június 15-én veszi kezdetét. A helyettesek egyébként május 28-án meghallgatják az olasz kormány képviselőjének nézetét az olasz-osztrák határkérdésben.

Római jelentés szerint egyébként az olasz külügyminiszter kijelentette, hogy a déltiroli olasz-osztrák határ kiigazítására vonatkozó osztrák javaslatok oly nagy területet kívánnak Ausztria számára, hogy egyenesen területi követelésekről lehet beszélni.

A sajtónyilatkozatban megcáfolta az olasz külügyminiszter, hogy a szövetségesek és Olaszország között kötött új fegyverszüneti szerződésnek titkos gazdasági záradéka lenne.

A perzsa kérdést tárgyalta a Biztonsági Tanács

NEWYORK. — (Rador). Husszejn Aljáh washingtoni perzsa nagykövet közölte a Biztonsági Tanács legutóbbi ülésén, hogy a szovjet csapatok május 6-ig bezárólag befejezték Perzsa területének kiürítését.

Egyidejű teheráni jelentés szerint Firuz herceg, a kormány szóvivője kijelentette, hogy Aljáh nagykövetnek a Biztonsági Tanácshoz minap eljuttatott panaszja nem képviselte a perzsa kabinet nézetét és csupán egyéni kezdeményezésből származott.

Tebrizi jelentések arról számolnak be, hogy Asszerbejdzsán tartományban kihirdették az ostromállapotot.

Newyorkban nyilvánosságra hozták a Biztonsági Tanács által a spanyol kérdésben kiküldött albizottsághoz előterjesztett amerikai emlékirat tartalmát. Az emlékirat többek között azzal vádolja Francót, hogy hátráltatja a Spanyolországba menekült nácik éjszálitását. A Spanyolországban élő német hitleristák számát tíz-tizenkétezerre becsülik.

Az amerikai jegyzék tagadja azokat a Franco ellen emelt lengyel vádakot, hogy a spanyol diktátor a világbéke ellen folytatna üzemeket. A spanyol hadiipar — a jegyzék szerint — alkalmatlan háború előkészítésére és nincsen bizonyíték arra sem, hogy atomkutatókat folytatnának Spanyolországban.

Ezzel szemben még az amerikaiak is megállapítják, hogy Franco fasiszta befolyást

igyekezett gyakorolni a nyugati féltéke államjaiban és nem szolgáltatott ki számos bujkáló nácit.

Angliába szállítják Anders-csapatát

LONDON. — (Rador). Anders tábornok, a külföldi lengyel csapatok reakciós parancsnoka Londonba érkezett. Az angol fővárosban látogatást tett Bevin külügyminiszternél, akivel az Olaszországban állomásozó lengyel csapatok Angliába szállításáról tárgyalt. Megegyeztek, hogy mihelyt elegendő szállítóeszköz lesz rendelkezésére, az átköltöztetés megtörténik.

Washingtonban megkezdődött a nemzetközi élelmezési értekezlet

WASHINGTON. — (Rador). A nemzetközi élelmezési értekezlet Washingtonban megkezdődött. Legfontosabb feladata a gabona betakarításának és felvásárlásának módjait kidolgozni és azután az elosztást meghatározni.

A moszkvai rádió ismertette Sztalin vezértábornagy választását Truman elnök levelére az élelmezési helyzettel kapcsolatban. Sztalin sajnálkozását fejezi ki, hogy későn fordultak a szovjet kormányhoz a

közös erőfeszítések megtétele érdekében. A Szovjetunió nagymennyiségű gabonát szállított Franciaországnak és más államoknak és nincsen elvi kifogása az elosztás közös kidolgozása ellen, de szükségesnek tartja a kérdés előzetes tanulmányozását.

A csehországi náci hóhért felakasztották

PÁGA. — (Rador). A kedden halálra ítélt Karl Hermann Frankot, Csehszlovákia volt náci „fővédnökét”, valójában hóhért, szerdán felakasztották.

A Franco-rendszer meghosszabbítja a spanyol testvérharcot

LONDON. — (Rádió). La Passionaria asszony, a spanyol szabadságharcosok legendás vezetője, cikket írt az angol Kommunista Párt lapjában, a „Daily Worker”-ban. La Passionaria cikkében élesen támadta az angol és amerikai kormány Francóval szemben tanúsított magatartását és megállapította, hogy Spanyolországban már a háború közepe előtt megvalósították a fasizmus uralmát és a Franco-rezsim további fenntartása csak meghosszabbítja a spanyol nép szenvedéseit és testvérharcát.

Megkezdődött a gettó-per a kolozsvári Népbíróságon

A vádlott nem vállalja védője fasisztaizü beszédét

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári Népbíróság kedden Pop Simion néppügyész vádbeszédében a fasizmus születését ismerette.

— Magasabbrendű és alacsonyabbrendű faj fogalmát találték ki a hitleri fasizmus megteremtői. A magasabbrendű fajt természetesen a németek képviselték, míg az „alacsonyabbrendű” fajt arra ítélték, hogy mindenben az ő érdekeit szolgálja. Milliók semmisültek meg munkatáborokban, a gyűjtő és a haláltáborokban — mondotta —, majd rámutatva arra, hogy a vádlottak a fasizmus eszméjének hűséges követői és végrehajtói voltak, kérte szigorú megbüntetésüket.

Criveanu, Xantopol, Gyenge, Amirás, Szenci, Nagy és Vaida védőügyvédek beszédére Lapedetescu közzaváló válaszolt.

— A védelem azt igyekszik bizonyítani, hogy a vádlottak tulajdonképpen maguk is a fasizmus áldozatai. Gyilkosokról állítják azt, azoknak a milliósoknak a gyilkosairól, akiknek a halálhőrgése most is hallzik.

Ezúttal kitért Vaida Nicolae védőügyvéd szavaira, aki kifogásolta, hogy a Népbíróság hitelt ad „közönséges” cigány tanuk vallomásainak.

— Szenci dr. ugyanakkor az Imrédy-párt programját dicsőítette — mondotta — Ugy állította be, mint szocialista irányvonalú politikát, amely „földreformot” hivatkozott. De elfelejtette hozzáfűteni, hogy ezt a földreformot soha záradékában nem volt megvalósítani.

Felemlítette, hogy Szenci többet közzött azt is mondta, hogy a Népbíróság hónapok óta éjjel-nappal azért dolgozik csupán, hogy a zsidóknak elégtételt szolgáltatasson.

— A Népbíróság igazságot fog szolgálni.

adni, hiába hangoztatják Vaida és Szenci védőügyvédek a fajelméletüket.

A vádlottak az utolsó szó jogán kérték felmentésüket. Dr. Oláh Ferenc sebészorvos vádlott a következőket mondotta Szenci védőbeszédére:

— Az ügyvéd ur nem engem védett, ha-

nem az Imrédy-pártot és én a védelemmel nem azonosítom magam. Én nem vallom azt az eszmét, amit ő védelmébe vett, más alapon kérem felmentésemet, mert ártatlannak érzem magamat.

Az ítélet kihirdetését a Népbíróság május 27-ére tűzte ki.

A gettó-per letartóztatottjai

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári Népbíróság szerdán reggel kezdte meg a háborús bűnösök 8. csoportjának tárgyalását: Ebben a csoportban azok a főispánok, tisztviselők és polgári lakosok az a rétege áll a Népbíróság előtt, akik a Sztójaj-kormány szolgálatában a zsidók gettóiban hurcolásnál kegyetlenkedtek, tetézzve ezzel a zsidóság amugyis szörnyű helyzetét.

A per 193 vádlottja közül 51 személy van letartóztatásban. A letartóztatottak a következők: Cser Lajos nagyváradi magán tisztviselő, Magyasi Józsefné margittai szüléssző, özvegy Kiss Jánosné ernyhályfalvi szüléssző, Vaidas József nagyváradi villany szerelő, Szilarszki Melánia, Királyhágó, Cosarin Irina Nagyvárad, dr. Csóka Lajos Szatmár polgármestere, dr. Párker Ernő szatmári vezértisztjár, Fekete Erzsébet Szatmár, Vanca Joan szatmári nyomozó, Tar Kázmér kolozsvári volt városi tisztviselő, Incefi János Kolozs megye volt főispánja, Balas János újságíró, az Erdélyi Párt kolozsvári szervezőtőnék titkára, Ujvári Imre Kolozsvár, Enyedi Irma Kolozsvár, Harók Vilmos kolozsvári munkás, Dáthori Ilona Kolozsvár, dr. Mátyus Ferenc Marosvásárhely volt polgármestere, dr. Smith Imre Szászrégen volt polgármestere, Kugler-Fülkei György magán tisztviselő, Szabó

Kálmán Szászrégen volt szolgabírája, dr. Szentiványi Gábor Háromszék volt főispánja, dr. Schilling János szamosmegyei bíró, dr. Léárd Zsigmond dési orvos, Geese József dési lakos, Fekete Margit Dési, Oláh Sándor kolozsvári szabó, Jancsó Réka rettegi szüléssző, Lakatos Ferenc rettegi jegyző, Szilágyi István besztarceci jegyző, Orgorányi József budatétényi dektív, Croisberger Péter nagybányai cipész, Osnáth Zoltán nagybányai közműves, László József szilágyssomlyói könyvkereskedő, Vida János szilágyssomlyói tisztviselő, Kovács Mihály szilágyssomlyói nyugdíjas, Farmathi Sándor szilágyssomlyói kecskedő, Angha János szilágyssomlyói szerelő, Pelóvári-Petrik László krasznai földművelés, Szabó Albert szilágyssomlyói tisztviselő, Duha Irén Szilágyssomlyó, Nagy István szilágyssomlyói építész, dr. Molnár Ferenc szilágyssomlyói orvos, dr. Szabó Béla zilahi nyugdíjas, dr. Dénes Dező zilahi városi tisztviselő, Hullmann Ferenc máramaroszigeti tisztviselő, Sarkadi Gusztáv máramaroszigeti fodrász, Coman Stefan boros főjegyző, Borbély Kálmán kolozsvári gazdálkodó és Smolka Henrich besztarceci kereskedő.

A Népbíróság a vádlottak személyi adatainak megállapítása után kérte a vádirat felolvasását.

HIREK

VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi napilapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7. Tárbeszélő 258.

A Népbíróság

Bukarestben is, Kolozsváron is a legteljesebb mértékben biztosítja a háborús bűnösséggel vádoltaknak a védekezés jogát. Szabad ügyvédválasztást engedélyez nekik, vagy, ha erre nincs anyagi lehetőségük, hivatalból nevez ki ügyvédek számukra.

Egyes védőügyvédek azonban ahegyt, hogy a vádlottak személyét védjenek, magát a fasizmust veszik védelemükbe. Ez történt például — a kolozsvári Népbíróság tárgyalásán is, ahol dr. Oláh Imre védelmében Szencel Tibor ügyvéd védőbeszédében az Imrédy-pártot igyekezett kedvező szímben féltetni.

Szencel Tibor a hírnevű Rajnay-Relner tábornok védőjeként egyszer már jelentkezett, mint az antiszemitizmus szószólója, most azonban odáig ment, hogy az utolsó szó jogán védené, Oláh Imre dr. is kijelentette: egyáltalán nem ért egyet sem védője beszédével, sem a védője által felidézett Imrédy-párttal és felmentésével egészen más indokok alapján kéri.

Szencel Tibor és a hozzája hasonlók annak a fasizmusnak a dicsőítésével, amely több mint egymillió magyar ember halálát követelte, elsősorban a magyar népek iránt. A magyar nép minden közöségét megtagad azokkal, akik a magyar nevet véres gaztetelkkel bemoszkolták. És ezt a közöséget azokkal szemben is megtagadja, akik a fasizma multja máig mentegető szavakat találnak.

KOLOZSVARI SZOLGALATOS GYÓGY-SZERTÁRAK. Május 23-án és 24-én szolgálatban dr. Biró, Apostol, Megváltó, Honficska. Mindkét napon egész éjjel szolgálatban Apostol és Honficska gyógyszerárak.

MÁJUS 24-ÉN MEGKEZDIK AZ E NÉVBETUSOK FENYKÉPES RENDŐRSÉGI SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVANYOK KIADÁSÁT. A kolozsvári rendőrkésztszura közli, hogy május 24-én megkezdik az E betűvel kezdődő nevű kolozsvári lakosok fényképes rendőrségi személyazonossági igazolványainak kiállítását a központi rendőrség bejelentőhivataljánál. Érdekeltek az előírt okmányokkal a két fényképpel jelentkezzenek a rendőrségi bejelentőhivatalnál.

A SZAKTANÁCS KULTURBIZOTTSAGA május 24-én, pénteken délután 5 órakor értekezletet tart, melyre az összes szakszervezetek és üzemek kulturális elnökeinek megjelenséget kéri.

(*) KISGAZDÁK FIGYELMESE! Megnyílt a hivatali legelő. Fejőstehenyüket beírathatják a Városter-utca 41. szám alatt Kelemen Ferencnél.

(*) HIRDETÉNY. 12.002-1946. szám. A kolozsvári postalgazgatóság az érdekeltek tudomására hozza, hogy az 1946. évi május 28-án délelőtti 10 órakor Kolozsváron a Dózsa György-utca 23. ajtó alá lévő 1. számú postahivatalnál nyilvános árjelítést tartanak a kolozsvári vasúli állomáson lévő 2. számú postahivatal épületének alapjános kijavítására. Az árjelítést az államháztartáspolitikai törvény 3. fejezetének 89. szakasza szerint tartják meg. Az ajánlattevők az árjelítési összeg 5 százalékát kötelesek bányapénzként letétbehelyezni. Az árjelítési felhívások az 1. számú postahivatalnál, a gazdasági ügyosztályban (I. emelet, 22. szoba) naponként 8-13 óra között tekinthetők meg. Kolozsvár, 1946 május 22. Dr. Moráriu s. k. postalgazgató.

FEKETE LISTA. A kolozsvári törvényszék, mint uzsorabírószék szabótársaság és árulárkedésért Gabor Pavel kereskedőt kéthónapi fogházra és 200.000 lej pénzbüntetésre, Erdősz József kereskedőt egyhónapi fogházra és 300.000 lej pénzbüntetésre, Har Szyvesztu kereskedőt 200.000 lej, Har Onica háztartásbeli 100.000 lej, Kovács József kereskedőt 50.000 lej, Muresan Teodor Székelyhíd községi lakost 50.000 lej, Kis Domokos Ajmás községi lakost 50.000 lej, Szabó Lajos, Szatmári Károly, Muresan Pavel kolozsvári lakosokat egyenként 100.000 lej, Lupsa Tralan kolozsvári lakost 50.000 lej, Lukacs Ioan szatnyóügyi lakost 100.000 lej, Abraham Andráz Ajmás községi majomtulajdonost 300.000 lej, Berkovits Lajos Ajmás községi majomtulajdonost 300.000 lej, Jakobovits Hermann bukaresti lakost egyhónapi fogházra és 50.000 lej pénzbüntetésre, Muresan Ioan kolozsvári és Iles Georgehe szászfenest lakost egyenként 50.000 lej, Benedek János kolozsvári lakost 500.000 lej, Popescu Corneliu bukaresti lakost pedig 600.000 lej pénzbüntetésre ítélté.

Minden 21 és 60 életév közötti romániai férfi évenként két napi közmunkát köteles teljesíteni

Pénzzel is megváltható a közmunka

BUKAREST. — A román hivatalos lap legutóbbi száma rendejejtörvényt közöl, amelynek értelmében Románia minden 21 és 60 életév közötti férfi lakosát a törvényrendeslet kihirdetésétől számított két éven keresztül évenként két napi közmunkára kötelezett a háborús rongálást, éjsznavédet, házak, erdők, közutak, üzemek és vállalatok helyreállításai munkáiban. Elsősorban a városi, községi és megyei tulajdonban lévő közintézmények épületei és az utak helyreállításánál köteles Románia férilakossága közmunkával tevőkönykedni.

A közmunkakötelezettség pénzben is megváltható. A megváltás összegét a belfüggetlen miniszterium határozza meg, de az nem haladhatja meg a szokásos egynapi napszám összegét.

Azok, akik a közmunkát természetben óhajtják teljesíteni, kötelesek az 1947. és 1948. évben június 1-e és 15-e közötti, a folyó évben pedig a rendejejtörvény megjelenésé-

telj számított 15 napon belül ezt írásban bejelenteni. Azokat, akik a bejelentést elmulasztják, úgy tekintik, mint akik a közmunkakötelezettséget pénzben kívánják megváltani. A megváltási összeg abban a városban, illetve községben fizetendő, amelyen területén a közmunka teljesítendő volna.

Mentesek a természetben teljesítendő közmunka és annak pénzben való megváltása alól azok, akiket egy évben több mint hat hónapi időtartamra katonai szolgálatra hívtak be és azt ténylegesen is töltötték, a diplomáciail testület és a konzulátusok tagjai, a Romániában diplomáciai vagy katonai megbízatással tartózkodók, azoknak a külföldi országoknak állampolgárai, amelyekkel Románia a legnagyobb kedvezmény elve alapján egyezményt kötött, továbbá a hadirokkantak, hadiözvegyek és végül azok, akiket hivatalos orvosi bizonyítvány alapján közmunkára egészségileg alkalmatlannak minősített.

Közszemlére tették ki Kolozsváron a román állampolgárok névjegyzékének második részét

A névjegyzékből való kimaradás miatt még nem lehet felebbezéssel élni

KOLOZSVAR. — Kolozsvár polgármesteri hivatala 17.235-1946. számú hirdetőnyelven a lakosság tudomására hozza, hogy összedíjította a román állampolgárok névjegyzékének második részét, amelyben azokat a polgárokat írták be, akik az 1924. évi törvény alapján más helyiségek állampolgársági névjegyzékében szerepeltek.

A névjegyzékeket a polgármesteri hivatalban, Szabadság-tér 1. adagt (I. emelet) kifüggesztik és közszemlére teszik ki 10 napig, tehát az 1946. évi május 23-tól június 6-ig bezárólag.

A névjegyzékbe való beírás eljeu a kifüggesztési határidő eltelteétől számított 15 szabad nap alatt felebbezést lehet benyújtani a vonatkozó rendelet 4. szakaszának, illetve a belfüggetlen miniszterium 1945. évi december 15-én kelt 46.886. számú és a hivatalos lap 1946 február 12-ld 86. számában közzétett utasítása V. pontjának alapján megállapított indokok miatt. A felebbezést a városi íktatóhivatalba (44. számú szoba) kell benyújtani.

A névjegyzékből való kimaradás miatt csak az utolsó rész kifüggesztése után lehet felebbezéssel élni, amiről a közöséget idejében tájékoztatni fogják.

A névjegyzékbe beírt állampolgárok a felebbezési határidő letelte, tehát június 20-a után kérik állampolgársági bizonyítványuk kiadását.

A hirdetőnyelvet Ciuclucleana György polgármester és dr. Stolea Ioan városi főjegyző írták alá.

SHINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

Népi irodalom és társadalom

KOLOZSVAR. — Asztalos István az utolsó tíz évben feltűnt és hírnevet szerzett munkáinak egyik legjobbat ígéro egyénisége, a fenti címen mondotta el egyéni megfogalmazott véleményét e sokat vitatott kérdésben. Előadásának gerince az urbanusnak mondott, esztétizálásra hajlamos, városi polgári irodalom kritikája volt. Birálta azt a társadalmat, amelyből ez a szérinto elmúlásra ítélt irodalom származott, amely ellen aztán a népi szárny felvonult.

Az urbanus írók — állapította meg Asztalos István — idegen emócióknak csüngenek. Olyan jól megtanulnak két-három idegen nyelvet, hogy közben elfelejtjenek magyarul. Művelőinek eredetijét francia munkáiban lehet megtalálni s ha francia fordításban jelennek meg, a franciák undorral dobniák a szűbe, nem találván bennük semmi magyar öseredetséget. Ezzel szemben a népi írók műveit a magyar valóság feszíti, súlyos társadalmi problémák, az eleven élet maga...

Asztalos előadása érthetően megszólaltatta azokat, akik megállapították társadalmi vagy esztétikai szempontból kiegészítésre, vagy módosításra szorulónak ítélték. Nagy István például azt vetette az előadó szemére, hogy Szabó Dezsőt emlegetve, nem jött ki az író egyes, közvéleményformáló tanulmányainak káros szerepére a magyar parasztság és munkásság elválasztásában. László Gyula, mint történész és művész az egyes mozgalmat a történelmi fejlődés skizójáról nézve hozzáfűzte, hogy fejlődésben lévő

dolgokról nem tanácsos a plüvanat szűk szemszögéből itélni. A leghatározottabb visszhangot Gaj Gábor egyetem tanár, az „Utunk” főszerkesztőjének felszólalása keltezte, új anyagot vetve a vitába. Az előadást is, a hozzászólásokat is „nagy tévedés”-nek minősítette.

Következőtesen népi irodalmat emlegetnek — mondotta —, pedig ez voltaképpen ideológiail, köziról mozgalom volt, az orosz nárciznyik-mozgalom távoli vetülete, amelyek azonban nincsenek valóban népi jellegű szépirodalmi remekműveivel, mint például Petőfi és Arany korának. Maga Ilyés Gyula is sokkal inkább a magas műveltségű intellektuel típusú írók közé tartozik, Veres Péter pedig mindössze öt novellával gazdagította a szépirodalmat. Mindebből természetesen nem következik, hogy a népi gyökerei írók a jövőben ne alkotnának sajátosan a népek szóló nagy műveket...

A felszólalások továbbbeszéltek az előadás után lángrajobbant vitát. Bányai László az igazi népi irodalom és a nagy népi demokrajikus mozgalmak közötti összefüggésekre mutatott rá.

Az írók közül még Molter Károly, Jancsó Elemér, az olvasók nevében pedig Dán István alpolgármester szólalt fel.

A magunk részéről csak annyit teszünk hozzá, hogy bármilyen szub kiv hangu volt is Asztalos István előadása, a szellemek megperzdítésére kitűnő alkalmat adott s mindenekben felebbesztette a hasonló vita-

kat kelő előadások gyakoribb elvezésének vágyát.

Az előadást Kacsó Sándor nyitotta meg és rekesztette be bíggadt és bölcs vitaműköi minőségben.

Ember, aki látta a halált

KOLOZSVAR. — Pénteken este ünnepléses keretek között, a szerző és fordító jelenlétében mutatja be a kolozsvári Allami Magyar Színház Victor Effiminnak, a kitűnő írónak legújabb és talán legjobb alkotását. A kitűnő szereposztásban bemutatásra kerülő darab hosszú hetek szorgalmat munkája eredményeként került a kolozsvári közöség elé és az utolsó próbák hangulatából ítélve, olyan remek előadásban, amely egy szerző, mint a közöség teljes megelégedését fogja kideremélni.

A színház igazgatósága az ünneplés bemutatásra meghívta a szerzőt és a kitűnő fordítót, Szencler Ferencen kívül Kolozsvár elsőjelőséget és hatóságát is, ezzel is emelni akarva az est művészi és művelői jellegét.

Szombaton este is „Az ember, aki látta a halált” kerül színpadra. Pénteken bemutatás bérletben, míg szombaton napi bérletben megy a darab.

BEETHOVEN IX. SZIMFONIAJA kerül bemutatásra hangfemeken május 23-án, szombaton a most meginduló zenei szeminarium első előadásán. Az előadásorozatot a Bolyai Dikizsörvetség rendezel. Előadó Székely Endre. Az előadást szombaton délután 7 órai kezdéttel tartják meg a Bolyai Tudománygyetem közgazdasági karán (Bástya-utca). Belépés díjtalan.

A színház és mozik műsora:

KOLOZSVARI „SZENTGYÖRGYI ISTVAN” ALLAMI MAGYAR SZINHÁZ: Csütörtökön este 7 órakor: Eva. Sorozatszám 39. Pénteken este 7 órakor: Ember, aki látta a halált. Victor Effimiu vigjátékának bemutatója. Bemutató bérlet 16. Sorozatszám 35. Szombat délután 4 órakor: A búvós festék. Ifjúsági és gyernekekedés, nagyon ojsos helydrakkal. Sorozatszám 11. Szombaton este 7 órakor: Ember, aki látta a halált. Napibérlet 18. Sorozatszám 40. Vasárnap délután 4 órakor: Sárga csikó. Népszimni előadás. Sorozatszám 41. Vasárnap este 7 órakor: Eva. Sorozatszám 42.

NAGYVÁRADAI VÁROSI SZINHAZ: Május 23-án, csütörtökön délután Lóránt György fellépésével: Cigánybáró. Este: Először a hegedűm. Pénteken délután 5 órakor: A mi kis városunk. Szombaton délután: Először a hegedűm. Este: Koldusdiák. Lóránt György fellépésével. Vasárnap délután és este: Koldusdiák.

KOLOZSVARI MOZIK MŰSORA: Capitol: Kísértés. Corso: A két szakál 8-ik felesége. Munkás: Csajádunk szeggyene. Selet: Csajádunk szeggyene. Royal: Három fiú és egy lány. Vasárnap délelőtti 11 órakor matiné. Jegydréte: 11 és 1, délután 2 és 9 óra között. Urania: A cárnó papuccsa. A Moszkvai Nagyopera művészeivel.

Krateyl-cirkusz

este 8-kor

Meghívó
Az Unitárius Teológiai Akadémia Ifjusága 1946 május hó 25-én este fél 9 órai kezdéttel reggelig tartó **jótekonycélu bált** rendez, a M. N. Sz. Farkas-utca 7 szám alatti helyiségeiben, melyre mindenkit szeretettel meghív és elvár a rendező ég.
Elsőrendű buffet. Kitűnő zene.

Butor, szőnyeg, írógép
és egyéb értéktárgyak vétele és eladása.
„UNICOM”
Kossuth Lajos-utca 20. Telef. 508.

Olajprést
teljes felszereléssel megvétele keresek.
Ajánlatokat **Davidescu tes. vérek** cserhez Kolozsvár, Horea-ut 8 sz. alá kéretnek.

Dermata — CFR majális vasárnap

A Dermata Művek munkássága a CFR munkássággal együttes majális rendez e hét vasárnapján, május 26-án, a Szaklancs kertjében, Zsigmond király-ut 121 szám alatt, ahol szabadtéri jó evégón a Dermata és CFR kulturbizottság által összeállított gazdag műsor várja a kirándulókat. A program a munkásegység és a magyar román testv. riség jegyében van összeállítva. — A koránkelők reggel 7 órakor a Dermataból illetve CFR-től zenekaraikkal indulnak ki a majális színhelyére. A lustálkodókat később is szívesen látja a rendezőség.
Dermata — CFR Kulturbizottság.

Szolnok-Doboka magyarsága felkészül a MNSz országos nagygyűlésére

Nálunk béke van a magyarság és a románság között — mondotta Szék földműves kiküldötte

Szolnok-Doboka vármegye magyarsága június 19-én Désen tartott közgyűlést, melyen megjelentek a román demokráta szervezetek képviselői is.

A népgyűlést Antal Dániel, a MNSz vármegyei elnöke nyitotta meg, ismertette a MNSz munkájának jelentőségét, külön is megemlékezve a brassói gazdasági kongresszus határozatainak fontosságáról. Szék Sándor központi kiküldött a választásokról és az időszéri politikai kérdésekről beszélt. Beszédében méltatta a Solnok-dobokai megyei románság demo-

kratikus vezetőinek — élén Neamtu megyefőnökkel — megértő magatartását, mellyel a magyarság kérdéseit intézik.

A Román Kommunista Párt titkára pártja nevében biztosította a népgyűlésen résztvevő magyarságot, hogy mindig és mindenütt ott lesznek a harcok demokrata magyarok mellett, mikor jogos érdekeiket védik a reakció támadásaival szemben. Maklói Lajos, MNSz titkár, könyörtelen őszinteséggel világított rá a megoldandó feladatok súlyosságára, majd Takács Ferenc, Balla Pál, Koller Jenő, Veres István és Pap György szölköztek az egybegyűlékhez.

Pap György széki kisgazda a nemzetisé-

gek megértésének szükségességéről szölközött, határozott hangon állapította meg:

— Nálunk, Széken, béke van a románság és magyarság között, mert akarjuk ezt a békét s ennek érdekében akár áldozatokat is hozunk mindkét részen.

A népgyűlés, hosszasan elítelve a felszólalókat, s a román-magyar testvériséget, miután táviratban üdvözölte Kurkó Gyárfás országos elnököt s biztosította rendíthetetlen ragaszkodásáról, a következőket küldötte ki a székelyudvarhelyi országos nagygyűlésre: Balla Pál mérnök, Maklói Lajos munkás, I.ró Péter somkeréki kisgazda, Medgyesi Erzsébet tanítónő, Székely Dénes asztalos, Pap György és Veres János földműveseket.

Maniu pártja átmenetileg beszüntette a választási előkészületeket

Groza miniszterelnök fogadta Franasovici londoni követet

BUKAREST. — A Maniu-féle nemzeti-parasztpárti állandó bizottsága váratlanul egyetlen ülés után beszüntette a romániai választásokkal kapcsolatban előkészítő munkáját. Az elmentek a párt kebelében annyira kiéleződtek, hogy Mihalache kijelentette: nem vesz részt az állandó bizottság összehívott ülésén és el is utazott a fővárosból.

Az adott helyzet arra a megfontolásra készítette a Bratianu-féle liberális párt egyes vezetőembereit, hogy még ésebben foglaljanak állást a Maniu pártjával szembeni választási kártejjel szemben.

BUKAREST. — Richard Franasovici, Románia londoni követe kedden repülőgépen Bukarestbe érkezett. Franasovici követ megérkezése után kihallgatáson jelent meg Tajaescu külügyminiszterrel.

Szerdán délelőtt Franasovici londoni követet Groza Péter miniszterelnök fogadta kihallgatáson.

Hétfőn tárgyalja a Semmitőszék Antonescuék felebbezését

BUKAREST. — Megirtuk, hogy az ország romlását felelős háborús főbűnösök második csoportját tartoztatja le a bukaresti népgyűlés.

Az ellenük elkészült vádirat alapján közöljük, hogy kik ezek a fasiszta vezetők.

Gheorghe Leon, a Gurgu-kormány államtitkára volt és szoros gazdasági együttműködést szervezett a németekkel. Gheorghe Crestianu, a hírhedt Bratianu-féle „Banca Romaneasca” jelenlegi igazgatója, Neagu Alexandru, a Nemzeti Bank jelenlegi adminisztrátora, továbbá Gheron Netta, Mircea Caaciov, Nicolae Stoenescu tábornok. Mindnyájan a liberális pártokhoz tartoztak és az Antonescu-kormányban pénzügyministerséget vállaltak.

A háborús főbűnösöknek a második csoportjában szereplő további 12 letartóztatásban lévő fasiszta vezető is részben a Bratianu-, részben pedig a Maniu-féle pártokhoz tartoztak. Valamennyien miniszteri tisztséget vállaltak az Antonescu-kormányban.

Az elmúlt háború alatt lasiban elkövetett borzalmas tömegverenzés és rablás ügyében befejezték a vizsgálatot. Ennek a háborús bűnpernek vádjait felett közelebbről szintén itélik a bukaresti Néptörvényszék. A tárgyalásra megidézik Maria Antonescu asszonyt, Antonescu volt diktátor feleségét és Veturia Goga asszonyt, az elhunyt Goga Octavian volt euzista miniszterelnök özvegyét, hogy fényt derítsenek szerepükre a fasiszta rendszerben.

Az Antonescu-per elítéljének felebbezését a Semmitőszék május 27-én, hétfőn veszi tárgyalás alá. Az Antonescu-per elítéljének jelenleg a Jilvai és a vacaresti börtönökben őrzik.

A legközelebb megtartandó minisztertanács hoz határozatot az Antonescu-kormány miniszterei és államtitkárainak őrzetbe vétel második csoportjának sorsa felett.

A szakoktatást helyezi előtérbe, bányászati kutatást támogat és zenei pályázatot ír ki

a Magyar Népi Szövetség országos köznevelődési bizottsága

KOLOZSVÁR. — A MNSz országos köznevelődési bizottsága hétfőn délután ülést tartott a központi székházban s megvitatta az időszéri magyar kulturális kérdéseket.

Balogh Edgár elnöki megnyitójában beszámolt a kolozsvári Magyar Zene- és Színművészeti Főiskola, valamint a Marosvásárhely felállítandó magyar mezőgazdasági főiskola ügyében Bukarestben jelenleg is tárgyaló küldöttek működéséről. A zene- és színművészeti főiskola kérdéseinek tárgyalásánál a bizottság leszegyezte, hogy a besorolásokból a nemzetiségi szempontnak és a minőségi elvnek teljes mértékben érvényesülnie kell az erdélyi magyar zene- és színművészeti felvirágoztatása érdekében. A magyar mezőgazdasági főiskolaért vívott harc erősítésére a bizottság elhatározta, hogy ezt a kérdést a MNSz országos nagygyűlése elé viszi s egyben jelentkezői helyet állít fel a magyar mezőgazdasági hallgatók összejárására.

A vita kiterjedt a szakoktatás kérdéseire s a bizottság elhatározta, hogy az iskolai év befejezésekor pályaválasztó előadásokat szervez minden nagyobb iskolában, hogy természetesen hívja fel a VII-ik és VIII-ik középiskolai osztályt előző fiatalok figyelmét a magyar szakiskolák és a felállítandó magyar mezőgazdasági főiskola létezésére.

A Tankönyvbizottság működéséről Nagy Jenő egyetemi lektor adott jelentést, melyhez Gál Gábor egyetemi tanár az Erdélyi Gyula brassói magyar tankönyv-ellenőrzési bizottság vezetője is megjelent. A bizottság megállapította, hogy a közoktatásiügyi minisztérium mindezekig nem hozta nyilvánosságra a tanterveket és így le-

hetetlen a tankönyvek kellő időre való elkészítése. Az Országos Köznevelődési bizottság azzal a javaslattal fordult a MNSz elnökségéhez, hogy vizsgálatot követeljen a tantervek visszatartása kérdésében.

Az elemi iskolai tankönyvek kérdése

Bakó Béla tanfelügyelő indítványára külön albizottságot állítanak fel az elemi iskolai tankönyvek megírására. Ez az albizottság Káli Sándor tanfelügyelő elnökségével a szükséges magyar elemi iskolai tankönyvek elkészítésére ad ki megbízásokat s a kész tankönyvkészítők ellenőrzés végett a Tankönyvbizottsághoz terjeszti be. Az elemi iskolák tankönyveit szerkesztő albizottság tagjai: Káli Sándor, Bakó Béla, Ince János, Nemes János, Tóth Dénes és még egy tag, az albizottság elnökének kijelölése szerint. A Tankönyvbizottságba az albizott-

ság tagjai közül Káli Sándor mellett Tóth Dénes iskolaigazgatót is beválasztották.

Szabó Árpád egyetemi adjunktus a Székelyföldi Bányászati Kutató Társaság működését ismertette. Előadásával kapcsolatban az OKB elhatározta, hogy az ipari nevelés érdekében tervet dolgoz ki a szilvölgyi és nagybányai magyar bányászati oktatás előmozdítására, valamint a székelyudvarhelyi ipari iskolának bányászati szakkal való kiegészítésére. A bizottság elfogadta a Székelyföldi Bányászati Kutató Társaság nyári tanulmányi kiszállásainak tervét, mely szerint nemcsak a Bolyai Egyetem szakemberei, hanem a diákok és természettudományi szakos középiskolai tanárok is kutatómunkát végezzenek a Székelyföldön.

Az ülésen szóba került az erdélyi magyar képzőművészet anyagi és szervezeti válsága is. Az ülés résztvevői elhatározták, hogy segítséget nyújtsanak a Romá-

A népek barátsága — Georgiában

Georgiát röviden csak így szokták nevezni: a Szovjetunió gyöngye.

Lapozzuk csak fel a lexikont s lássunk néhány adatot erről a kis kaukázusi szovjetkörtársaságról.

Területe mintegy hetvenezer négyzetkilométer, tehát körülbelül fél akkora, mint Csehszlovákia. Öt ezer méter fölé emelkedő hegyekben igen gazdag szén, mangán, kréta és ásványvíz lelőhelyek vannak. A világ egyik leggazdagabb mangánbányája Georgiában van.

Georgiát a „szovjet Ceylonnak” is szokták nevezni. Hatalmas tea, citrom és narancstermelése ugyanis majdnem az egész szovjet szükségletet fedezni tudja. Ime egy hírtelenben kikapott adat: évi citrom és narancstermelése meghaladja az ötszázmillió darabot...

Lakosságának száma meghaladja a három és félmilliót. Fővárosa Tbiliszi, ipari, művelődési és politikai központ.

Lássuk, hogyan élnek a nemzetiségek Szovjet-Georgia földjén. Mert Georgia népe nemcsak georgiakból áll. Élnek itt abházok, adzsárok és oszsetek is meglehetősen tekintélyes számban.

Nemzetiségi surlódásokról vagy éppen nemzetiségi ellentétekről azonban szó sem lehet. A Georgiai Szocialista Tanácskörtársaság területén külön abház és adzsár autonóm szovjet köztársaság van, míg az oszseteknek külön autonóm körzete van.

A hivatalos államnyelv a georgiai. A két autonóm tanácskörtársaságban és az oszset autonóm területen azonban az élet valamennyi megnyilvánulásában, a törvénykezéstől kezdve egészen a köznap használatig, a nemzeti nyelven bonyolítanak le mindent.

A georgiai autonóm tanácskörtársaságoknak külön kormánya van. Ezeket a helyi lakosság választja, általános, egyenlő, közvetlen és titkos választójog alapján. Ezek a kisépek elküldik megbízottaikat a Georgiai Tanácskörtársaság Legfelsőbb Tanácsába és a Szovjetunió Legfelsőbb Nemzetiségi Tanácsába is.

Georgia népei valamikor örökös háborúságban éltek egymással s nem múlt el év, hogy valamelyik törzs ne rendezett volna hajótámadástot a másikra. Ma békés, testvéri egyetértésben dolgoznak hazájuk naggyá és boldoggá tétele érdekében.

niai Magyar Képzőművészek Szövetségének megteremtéséhez és Entz Géza egyetemi előadó, Kós Károly építész-mérnök és László Gyula egyetemi tanár személyében bizottságot küldenek ki művészi értékű képek megvásárlásának előmozdítására.

Erdélyi magyar könyvnapok

Az indítványok során elhatározta az OKB, hogy június 22—23-án a Romániai Magyar Írók Szövetségével karöltve erdélyi magyar könyvnapokat szervez a Józsa Béla Athenaeum és a Móricz Zsigmond Kollégium, valamint minden más könyvkiadó bevonásával. A könyvnapok előkészítésére Faragó József egyetemi tanárségét, Méliusz József író, Nagy István író, Simó Gyula író, Szabó T. Attila egyetemi tanár és Tóth Samu vállalati igazgatót kérték fel. Az Országos Köznevelődési Bizottság egyben kimondta, hogy pályázatot ír ki Medgyes Lajos szabadságharcos költő 1865-ben írt „Békeszózat”-ának egyszólamra, férfikarra és vegyeskarrá való dalszerzésére. A pályázat feltételei néhány napon belül megjelennek.

Lugosi Muschong-cserép kapható Zápolya-utca 2 szám alatt (a régi Szenes-fatelepen).

Veszünk boros, likörös és pálinkás üvegeket a legmagasabb rapi áron Fenyves Rt. Augustus 23-utca (volt Király) 28 szám.

Keresek gabonás és lisztes zsákok, Irógépet, 4 m iroda-álválóasztó üvegfalat ajtóval Iren-malom Fellegyári-ut 1-3. — Telefon 800.

Zene Tánc A nyári estéket töltse a BÉKE KERTHELYISÉGBEN! Március 6-utca (Szentegyház) 34 Rossz idő esetén az emeleten kellemes étterem-helyiségek. (Zsidó menza). Kiltinó italok, hideg és meleg konyha, figyelmes kiszolgálás! Harry hangulat-zenekara szórakoztat. — Andrée Ducy énekel.

